de alb *šumeţe* (Cihac, I 270, Puşcariu, *Etym Worterb.* 1691), sau de *rubedenie* (Tiktin, *Dicţ rom -germ*), sau de *prăpădenie* (Şăineanu, *Dicţ univ*), în sfârşit de *fumedenie* (Puşcariu, *Conv. lit* 1901, XXXV, 821 şi Pascu, *Suf rom.*, 243)

Cred că trebue să plecăm dela sinonimul lui *sumedenie sudúm, sodóm* De fapt Barcianu (*Dicţ rom -germ*) trimite pentru *sudum* la *sumedenie*, ceea ce arată că a simţit înrudirea dintre cele două cuvinte, iar Şăineanu (*Dicţ univ*) traduce pe *sudum* cu *sumedenie*

Din *sudum* s'a putut forma **sudumenie*, întocmai cum din *prăpăd* avem *prăpădenie* **Sudumenie* s'a metatezat în **sumudenie*, devenit *sumedenie* după *prăpădenie, rubedenie*

Sudum şi *sodom* „mulţime mare (mai cu seamă) de oameni" vin din sl *Sodomŭ=Sodoma* Cu înţelesul românesc, *sodom*, se găseşte şi în rusă (v Tiktin, s v *sodom*)

Desvoltarea semantică a putut să se facă în limba română independent de cea rusă

Formele *sumeténie* şi *sudénie* sânt uşor de explicat prin analogia lui *rubedénie=nemoténie* şi *rubedénie=rudénie Fumedenie* e o etimologie populară pentru *sumedenie*

E PETROVICI

V

Aratrum

Se ştie că acest cuvânt s'a păstrat în dialectul aromân subt forma *aratu* În celelalte dialecte ale limbei noastre, până acum, nu s'a putut atestà Şi totuşi se pare că s'a păstrat în dialecul daco-român, nu cu înţelesul propriu „plug", ci desemnând o parte a războiului de ţesut, şi anume a vatalelor La Rucăr, băţul, arţarul sau brâglarul vatalelor se numeşte *jug* [1]) De capetele jugului atârnă cele

[1]) Atestat şi de Pamfile, Industria casnică, p 273, fără să indice regiunea din care l-a cules Damé nu-l înregistrează

BDD-A14786 © 1929-1930 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:57:57 UTC)

două braţe s brăţare, bătelı, fălcele, fofeze, lopăţele, mâını, mănuşı sau speteze, ıar la capetele de dın jos ale acestora sânt fıxate vatalele[1]) La Rucăr, braţele vatalelor se numesc *arate* Sıngularul acestuı cuvânt nu l-am auzıt, dar întrebând ţe ţesetoaıe cum ı zıce numaı la un braţ de acesta, după puţınă ezıtare, mı-a răspuns arată De aıcı se vede că sıngularul nu e uzıtat

Între băţul vatalelor şı jug este oarecare asemănare Putem foarte bıne să spunem că băţul seamănă cu cerbıcea juguluı Dar între braţele vataleloı şı plug nu prea vedem vre-o asemănare, cel puţın cu plugul modern Cu toate acestea ţınând seama de aceea că partea de care atârnă aratele se numeşte jug şı că de multe orı nu se poate uşor precıza cum de un cuvânt a luat alte accepţıunı, nu e exclus să se fı salvat cuvântul latın aratrum, alături de jugum, într'un colţ de ţară Ce prıveşte forma femınınă a sıngularuluı, câtă vreme ne-am fı aşteptat la un singular *arat, avem cazurı destul de dese, când sıngularul — maı ales dacă se întrebuınţează rar — se reface dın plural S'a zıs decı pentru un braţ arată, pluralul fıınd femının

CONSTANTIN LACEA

[1]) Cf Damé Încercare de terminologıe poporană română Bucureşti, 1898

BDD-A14786 © 1929-1930 Editura Institutului de Arte Grafice „Ardealul"
Provided by Diacronia.ro & www.dacoromanica.ro for IP 216.73.217.34 (2026-11-13 23:57:57 UTC)